36

ಗುಮಾನಿಕವಿಯ ಉಪದೇಶ ಶತಕ

ಅನುವಾದಕರು:

ಶ್ರೀ| ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಅನಂತಯ್ಯ ನಾವಡ,
ವಿದ್ವಾನ್.

ಮಂಗಳೂರು.

1955.

ಒಂದಾಣೆ

ಮಾಲೆ

ಒಂದಾಣೆ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವರೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳು

೧. *ಕೆಪ್ಪಟಿರಾಯ (ವಿನೋದ ಕಥೆ) ಲೇ: ದಿ| ಎಮ್. ಎನ್. ಕಾಮತ್.
೨. ನಾರೀಶ್ವರರು (ಏಕಾಂಕ ಪ್ರಹಸನ)
೩. *ಕಳ್ಳನಿಗೆ ಸಂಭಾವನೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು.
೪. *ಸದ್ರಿಸುಬ್ಬ (ಏಕಾಂಕ ಪ್ರಹಸನ) ಲೇ: ದಿ| ಎಮ್. ಎನ್. ಕಾಮತ್.
೫. *ಅದ್ಭುತ ತ್ಯಾಗ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು (ವೈದ್ಯಗುರು ಎಮ್. ಆರ್. ಭಟ್.)
೬. ಚುನಾವಣೆ ಅರ್ಥಾತ್ ಬನಾವಣೆ (ಏಕಾಂಕ ಪ್ರಹಸನ)
೭. *'ಬೀಡಿ ಸೇದಬೇಡಿ' ಮತ್ತು 'ಅ ಮಗು' (ವಿನೋದ ಕಥೆಗಳು)
೮. ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ಕನ್ನಡ ಅರ್ಥಕೋಶ (ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದಿಂದ)
೯. *ಲಂಚಕ್ಕೆ ಸಂಚಕಾರ (ಡಾ| ಎಸ್. ಪಿ. ಭಟ್.)
೧೦. ಟಿಶ್ಯೂ ಔಷಧಿಗಳ ಕೈಪಿಡಿ. (ಶ್ರೀ| ಪಿ. ಎಸ್. ವೆಂಕಟಕೃಷ್ಣರಾವ್.)
೧೧. ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ (ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣ)
೧೨. ಜೀವದ ಮೌಲ್ಯ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು. (ಎಲ್. ಎಸ್. ನಾಯಕ.)
೧೩. ಸತ್ತವನ ಸೇಡು ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು. (ಡಾ| ವಿ. ಆರ್. ಭಟ್.)
೧೪. "ವೆಂಕಟನ ಸಂಕಟ" (ಏಕಾಂಕ ಪ್ರಹಸನ) ಮತ್ತು ಎರಡು ಕಥೆಗಳು.
೧೫. ಬಾಬಿಗೆ ಬಾಸಿಂಗ (ಏಕಾಂಕ ಪ್ರಹಸನ).
೧೬. ವೇಣೂರಿನ ಗತವೈಭವ. (ಲೇ: ದಿ| ಪಂಡಿತ ಲೋಕನಾಥ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು.)
೧೭. ಒಗಟುಗಳು. [ಲೇ: ಶ್ರೀ ಟಿ. ಚಂದ್ರರಾಜ ಸೆಟ್ಟಿ.]
೧೮. ಜಗಳಗಂಟಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು. [ಲೇ: ವೈದ್ಯಗುರು ಎಮ್. ಆರ್. ಭಟ್.]
೧೯. ರಥೋತ್ಸವ.
೨೦. ಕರಿನಾಯಿ ಮತ್ತು ಮುಖಪ್ಪ (ಲೇ: ದಿ| ಎಮ್. ಎನ್. ಕಾಮತ್)
೨೧. ಭಾರತದ ಮಹಾನಗರಗಳು (ಪ್ರಥಮ ಭಾಗ)
೨೨. ತಿರುಕ್ಕುರಲ್ (ಶ್ರೀ| ಡಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.)
೨೩. ಸೂರ್ಯನ ಸಂಸಾರ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು. (ಲೇ: ಶ್ರೀ| ಬಿ. ಶಂಕರ ಭಟ್.)
೨೪. ಭಾರತದ ಮಹಾನಗರಗಳು (ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗ)
೨೫. ಧೈರ್ಯ ಮತ್ತು ಇತರ ಸತ್ಯಕಥಾನಕಗಳು. (ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಎಸ್. ನಾಯಕ.)
೨೬. ಮಾರಾವತಾರ (ಏಕಪಾತ್ರ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಬಂಧ) (ಲೇ: ಶ್ರೀ| ಜಿ. ಆರ್. ಪಾಂಡೇಶ್ವರ)
೨೭. ಹಾಸವಿಲಾಸ (ಆರಿಸಿ ತೆಗೆದ ನಗೆಹನಿಗಳು)
೨೮. ಸತ್ಯವಂತ ಬಾಬಿ (ಏಕಾಂಕ ಪ್ರಹಸನ)
೨೯. ಜಾಣ್ಮೆಯ ಒಗಟುಗಳು (ಸಂಗ್ರಾಹಕರು: ಡಾ| ಎಸ್. ಪಿ. ಭಟ್, ಮಂಗಳೂರು)
೩೦. ಜಾತಕ ಕಥೆಗಳು (ಸಂಗ್ರಾಹಕರು: ಎಹ್. ಸುಬ್ರಾಯನ್, ವಿದ್ವಾನ್.)
೩೧ ಕಾರ್ಕಳದ ಚರಿತ್ರೆ (ಲೇ: ಶ್ರೀ| ಡಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ, ಬಿ. ಎ., ಬಿ. ಎಲ್., ಎಡ್ವೊಕೇಟ್)
೩೨. ಮಂಜಿ (ಏಕಾಂಕ ಪ್ರಹಸನ) ರಚಯಿತರು: ದಿ| ಎಮ್. ಎನ್. ಕಾಮತ್.
೩೩. ದರ್ಶನದ ಕಥೆಗಳು (ಲೇ: ಬಿ. ಶಂಕರ ಭಟ್ಟ ಮತ್ತು ಬಿ. ಎಮ್. ಶರ್ಮಾ)
೩೪. ಅಳುವಿನ ಹೊಳೆ ಮತ್ತು ಕೇಶವಭೂಪ (ಮಕ್ಕಳ ಕಥೆಗಳು) ಲೇ: "ನವಗಿರಿನಂದ"
೩೫. ಶರಾಬಿನ ಟೀಪಾಯಿಗಳು [ಲೇ: ಬಳ್ಕೂರು ಸುಬ್ರಾಯ ಅಡಿಗ].
೩೬. ಉಪದೇಶ ಶತಕ (ಅನು: ಶ್ರೀ| ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಅನಂತಯ್ಯ, ಸಾವಡ, ವಿದ್ವಾನ್.)

* ಈ ಗುರುತು ಹಾಕಿದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರತಿಗಳು ಮುಗಿದಿವೆ.

ಒಂದಾಣೆ ಮಾಲೆ, ಪ್ರಭಾತ ಆಫೀಸು, ರಥಬೀದಿ, ಮಂಗಳೂರು-1.

ಮುನ್ನುಡಿ

ಗುಮಾನಿಯೆಂಬ ಕವಿಯು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶ ಶತಕವನ್ನು ಬರೆದಿರುವನು. ಮಹಾಭಾರತ, ರಾಮಾಯಣ, ಭಾಗವತಾದಿ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಹಾಪುರುಷರ ಸಚ್ಚರಿತೆಗಳಲ್ಲೊಂದೊಂದನ್ನೇ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಎತ್ತಿತೋರಿಸಿ-ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದೂ, ರಾವಣ ಕಂಸಾದಿ ದುಷ್ಟರ ದುರ್ನಡತೆಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನೂ ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು-ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಬಾರದೆಂದೂ ಈ ಕವಿಯು ತನ್ನ ಉಪದೇಶ ಶತಕವನ್ನು ನವೀನ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿರುವನು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನೀತಿಯು, ಶ್ಲಾಘನೀಯವೂ ಅನುಸರಣೀಯವೂ ಆಗಿದೆ. 'ದುಷ್ಟಾಚಾರಗಳನ್ನು ದೂರಗೊಳಿಸಬೇಕು; ಶಿಷ್ಟಾಚಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು' ಎಂದಿಷ್ಟೇ ಹೇಳಿದರೆ ವಿಶೇಷ ಫಲಕಾರಿಯಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಈ ರೀತಿಯ ದೃಷ್ಟಾಂತೋಪದೇಶಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರುವನು. ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ—(೧) "ತನ್ನ ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳಿಂದಾಗಿ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವು ದುರಂತವನ್ನನುಭವಿಸಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಾಪಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು."

(೨) "ಭಗೀರಥನು ಅತಿಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಗಂಗಾನದಿಯನ್ನು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ತಂದನು. ಸಾಧಿಸಿದರೆ ಎಂತಹ ಕಾರ್ಯವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು."

ಈ ರೀತಿಯ ನೀತಿಬೋಧೆಯು ಅಶುಭನಿವೃತ್ತಿ-ಶುಭಪ್ರಾಪ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಾಧಕವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನೇ ಕವಿಯು ತನ್ನ ಕೃತಿಯ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವನು:

"ಉಚಿತ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳೊಡನೆ ಪ್ರಮಾಣಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಉಪದೇಶ ಶತಕವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರಂತೆ ವರ್ತಿಸುವವನು ಇಷ್ಟಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಆದರ್ಶಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸುವನು. ವಿದ್ವಾಂಸರು ಕುತೂಹಲಪಡುವಂತೆಯೂ ಮೂಢಮತಿಗಳು ಉಪಕಾರ ಹೊಂದುವಂತೆಯೂ ಈ ಉಪದೇಶ ಶತಕವನ್ನು ನಾನು ರಚಿಸಿರುವೆನು."

ಈ ಉಪದೇಶ ಶತಕದ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಸರ್ವರೂ ತಿಳಿದು ಸದಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನರಾಗಲೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸಿರುವೆನು.

ಜೈ ಹಿಂದ್!

ಮಂಗಳೂರು-೩,
ತಾ. ೨೮-೫-೧೯೫೫

ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಅನಂತಯ್ಯ ನಾವಡ,
ವಿದ್ವಾನ್.

▪▪▪▪▪▪▪▪▪

ಉಪದೇಶ ಶತಕ

ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾರೆಂಬುದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಹೊರಟ ಭೃಗುಋಷಿಯು ಶ್ರೀ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವೇ ಅಧಿಕ ಮಹತ್ವವುಳ್ಳವನೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿದನು. ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾದ ವಿಷ್ಣುವು ಸೇವ್ಯನಾಗಿರುವನು.

ರುಕ್ಮಾಂಗದನು ಮೋಹಿನಿಯ ಮಾತಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಔರಸಪುತ್ರನನ್ನು ಖಡ್ಗದಿಂದ ತುಂಡರಿಸಿ ತಾನಾಡಿದ ಮಾತಿನ ಸತ್ಯತೆಯನ್ನುಳಿಸಿಕೊಂಡನು. ಎಂತಹ ಸಂಕಷ್ಟ ಬಂದರೂ ಸತ್ಯಮಾರ್ಗದಿಂದ ವಿಚಲಿತನಾಗಬಾರದು.

ಹಿತೋಕ್ತಿಯನ್ನಾಡಿದ ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ರಾವಣನು ಲಂಕೆಯಿಂದ ಹೊರಡಿಸಲು, ಮುಂದೆ ತಮ್ಮನೇ ಅಣ್ಣನ ನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾದನು. ನಿಜಬಂಧುವಿನೊಡನೆ ನಿಷ್ಠುರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕೌರವರನ್ನು ಕೂಡಲೇ ನಿಗ್ರಹಿಸಲು ಶಕ್ತರಾಗಿದ್ದರೂ ಪಾಂಡವರು, ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ವನವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಧೀರರಾದವರು ದುಡುಕದೆ ಅನುಕೂಲ ಸಮಯವನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿರಬೇಕು.

ಸತ್ರಾಜಿತನ ಸ್ಯಮಂತಕಮಣಿಯನ್ನಪಹರಿಸಿದವನೆಂಬ ಅಪವಾದಕ್ಕೊಳಗಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕಾಯಕಷ್ಟವನ್ನು ಗಣಿಸದೆ, ಜಾಂಬವನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಅವನ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಣಿಯನ್ನು ಆ ರಾಜನಿಗೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟನು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಜನಾಪವಾದಕ್ಕೆ ಹೆದರಲೇಬೇಕು.

ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಧಿಪತಿಯಾದೆನೆಂಬ ಗರ್ವದಿಂದ ನಹುಷನು ನಿಷ್ಠುರ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನಾಡಿ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳನ್ನು ಕೆರಳಿಸಲು, ಅವರ ಶಾಪದಿಂದ ಹೆಬ್ಬಾವಾಗಿ ಭೂಮಿಗೆ ಬಿದ್ದನು. ಐಶ್ವರ್ಯ ಬಂತೆಂದು ಯಾರೂ ಗರ್ವಪಡಬಾರದು.

ಶ್ರೀರಾಮನ ಸತಿಯಾದ ಸೀತೆಯನ್ನು ರಾವಣನು ಕದ್ದೊಯ್ಯಲು, ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ಸಮುದ್ರರಾಜನು ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು! ದುರ್ಜನನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವನಿಗೆ ಆಪತ್ತು ತಪ್ಪದು.

ದೇವಕಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲುದ್ಯುಕ್ತನಾದ ಕಂಸನನ್ನು ವಸುದೇವನು ಮಧುರೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಶಾಂತಗೊಳಿಸಿದನು. ಮೂರ್ಖನನ್ನು ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ವಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

"ಸಹೋದರನೇ! ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಡ" ಎಂದು ಬೋಧಿಸಿದ ಕುಬೇರನನ್ನು ರಾವಣನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಬಂಧಿಸಿದನು. ಮೂರ್ಖನಿಗೆ ಉಪದೇಶಮಾಡಲು ಹೋಗಬಾರದು.

ವಿಶ್ವಾಸಾಧಿಕ್ಯದಿಂದ ಕೈಕೇಯಿಗೆ ವರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ದಶರಥನು ದುರಂತವನ್ನನುಭವಿಸಿದನು. ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಡಬಾರದು.

ತನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದ ಗರ್ವೋದ್ಧತನಾದ ರಾವಣನನ್ನು ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನು ಕ್ರೀಡಾಮೃಗವನ್ನು ಬಂಧಿಸುವಂತೆ ಹೆಡಮುರಿಗಟ್ಟಿದನು! ಅಧಿಕಬಲನೊಡನೆ ಯುದ್ಧವು ಸಲ್ಲದು.

ರಾಕ್ಷಸರಿಂದ ಬಂಧಿತನಾಗಿ ಬಾಲಕ್ಕೆ ಉರಿ ತಾಗಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಹನುಮಂತನು ಲಂಕೆಯನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು! ಆಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಾದರೂ ಶೌರ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಬಾರದು.

ಕಪಟತನದಿಂದ ದ್ಯೂತವನ್ನಾಡಿ ತನ್ನನ್ನು ಜಯಿಸಿದುದಲ್ಲದೆ ಪರಿಹಾಸಮಾಡಿ ಅವಮಾನಿಸಿದ ರುಕ್ಮಿಯನ್ನು ಕುಪಿತನಾದ ಬಲರಾಮನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೊಂದುಬಿಟ್ಟನು. ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ ಸೋತವನಿಗೆ ಪರಿಹಾಸ ಮಾಡಬಾರದು.

ಕಪಟಿಗಳಾದ ಶಕುನಿ ಸುಯೋಧನ ಕರ್ಣರಿಂದ ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸ್ವರಾಷ್ಟ್ರದಿಂದಲೂ ಹೊರಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಧೂರ್ತರೊಡನೆ ಜೂಜಾಡಬಾರದು.

ಯಜ್ಞರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ದಶರಥನು ಮಗನಮೇಲೆ ಅತಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನಾದರೂ ಬೇಸರಿಸದೆ ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪಿದನು. ಕೊಡಲು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದುದನ್ನಾದರೂ ಯಾಚಕನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಲೇಬೇಕು.

"ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಬೇಡ" ಎಂಬ ವಿದುರನ ಮಾತನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ಕೌರವನು ನಾಶಹೊಂದಿದನು. ಮಿತ್ರರ ಹಿತೋಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಬಾರದು!

ರಾಜಸೂಯಯಾಗದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಅನರ್ಹೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ನಿಂದಿಸಿದ ಶಿಶುಪಾಲನು ಕೂಡಲೇ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡನು. ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದು ಸ್ವನಾಶಕ್ಕೆ ಹೇತುವಾಗಿದೆ.

ದಾನಶೂರನಾದ ನೃಗಭೂಪಾಲನು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ದ್ವಿಜನೊಬ್ಬನ ದನವನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕೂಡಲೇ ಓತಿಯಾದನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣದ್ರವ್ಯವನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು.

ಪತ್ನೀವಿರಹಿತನಾದ ಸುಗ್ರೀವನು ಅಪಹೃತ ಪತ್ನೀಕನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನೊಡನೆ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡನು. ಸಮಾನಶೀಲ ವ್ಯಸನವುಳ್ಳವನನ್ನು ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಶೂರನೂ ಸಾಹಸಿಯೂ ಆದ ಅರ್ಜುನನು ವಿರಾಟನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಮಾರಿಯರಿಗೆ ನೃತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡನು. ಕಾಲೋಚಿತವಾದ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕು.

ಕಣ್ವ ಮಹರ್ಷಿಯಿಂದ ಪ್ರೇಷಿತಳಾದ ಶಕುಂತಲೆಯು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ದುಷ್ಯಂತನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿ, ಆ ಮೇಲೆ ಅವಳನ್ನು

ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿದನು. ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನಾದರೂ ವಿಚಾರಿಸಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಜಮದಗ್ನಿಯ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ಪರಶುರಾಮನು ತನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ವಧಿಸಿದರೂ ಪಾಪರಹಿತನೇ ಆದನು. ಗುರುಜನರ ಆಜ್ಞಾಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡಬಾರದು.

ನೂರು ಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸಮುದ್ರವನ್ನತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಲಂಕೆಗೆ ಹಾರಿದ ಹನುಮಂತನು ವೀರಾಗ್ರೇಸರನೆಂಬ ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾದನು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಏನಾದರೊಂದು ಸಾಹಸಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಯಾಗಬೇಕು.

ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಜಯಿಸಲು ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾದ ಕಾಮನು ಅವನ ತ್ರಿನೇತ್ರಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಭಸ್ಮೀಭೂತನಾದನು. ತನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಬಾರದು.

ಕಾಳಿಂದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ದುಷ್ಟಚರಿತ್ರನಾದ ಕಾಳಿಂಗನನ್ನು ಮುಕುಂದನು ತನ್ನ ಪಾದಗಳಿಂದ ಘಾತಿಸಿ ದೂರ ಓಡಿಸಿದನು. ದುಷ್ಟನಿಗೆ ದಂಡಪ್ರಯೋಗವೇ ತಕ್ಕ ಮದ್ದು.

ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ತಲೆಯು ತುಂಡರಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಜೀವದಿಂದಿದ್ದ ಕಬಂಧನಿಗೆ ದೇವೇಂದ್ರನು ಭೋಜನಕ್ರಿಯೆಗಾಗಿ ವಕ್ಷಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ವದನವನ್ನನುಗ್ರಹಿಸಿದನು. ವಿನೀತನಾದ ಶತ್ರುವು ಅನುಗ್ರಾಹ್ಯನಾಗಿರುವನು.

ರಾವಣನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಸುಗ್ರೀವನಿಗೆ ತಿಳುಹಿಸಲು ಬಂದ ಶುಕನು (ಸಾರಣ ಸಹಚರನು) ಕಪಿಗಳಿಂದ ಬಂಧಿತನಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ದುರ್ಜನನ ದೂತಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಹತನಾದನೆಂಬ ಅಸತ್ಯವಚನವನ್ನಾಡಿದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಮತ್ತೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಟ್ಟನು. ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಫಲವು ನಷ್ಟವಾಗುವುದು.

ಮಗನ ಯೌವನವನ್ನು ಪಡೆದು ಚಿರಕಾಲ ಭೋಗಸುಖಗಳನ್ನನುಭವಿಸಿದರೂ ಯಯಾತಿಯು ಅತೃಪ್ತನಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ನಿರ್ವೇದಗೊಂಡನು. ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಕಾಮವು ತೃಪ್ತಿಯನ್ನೀಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಇಂದ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ ತ್ರಿಲೋಕಾಧಿಪತಿಯಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಸಂಪತ್ತನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿತನಾದನು. ಭೋಜನಸುಖಗಳು ಕ್ಷಣಭಂಗುರಗಳೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

ಪುತ್ರರ ಮರಣದಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಲಾಪಿಸುತಿದ್ದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಕರುಣಾಂತರಂಗನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸಹಭಾಗಿಯಾದನು. ದುಃಖಿತನೊಡನೆ ತಾನೂ ದುಃಖಿಸಿ ಆ ಮೇಲೆ ಅವನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಬೇಕು.

ಭೂಮಿಯು ನಿಕ್ಷತ್ರಿಯವಾಗುವ ವರೆಗೆ ಪರಶುರಾಮನು ಯುದ್ಧದಿಂದ ವಿರಮಿಸಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಮಾಪ್ತಿಗೊಳಿಸದೆ ನಿವೃತ್ತನಾಗಬಾರದು.

ಜನಕಮಹಾರಾಜನ ಪ್ರಿಯಸುತೆಯೂ ದಾಶರಥಿಯ ಪ್ರಿಯಪತ್ನಿಯೂ ಆದ ಸೀತಾದೇವಿಯು ರಾಕ್ಷಸಿಯರ ಕಾವಲಿನಲ್ಲಿರಬೇಕಾಯಿತು. ವಿಧಿವಿಲಾಸವು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ.

ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನಾದ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯನು ತಪೋಧನನಾಗಿದ್ದರೂ ದ್ರವ್ಯಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ ಬಿಲ್ಲೋಜನ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡನು. ಧರ್ಮವನ್ನಾಚರಿಸುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅರ್ಥಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿಯೂ ತತ್ಪರನಾಗಬೇಕು.

ಪೂರ್ಣಬಿಂಬನಾದಾಗ ಪಡೆಯಲಾಗದ ಪೂಜಾಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಚಂದ್ರನು ಏಕಕಲಾತ್ಮಕನಾಗಿ ಮಹೇಶ್ವರನ ಫಾಲತಲವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿದ ನಂತರ ಪಡೆದುಕೊಂಡನು. ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ಮಹಾತ್ಮನನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಬೇಕು.

ಶರಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಭೀಷ್ಮನಿಂದ ಧರ್ಮಜನು ಧರ್ಮೋಪದೇಶಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಅಸಹ್ಯವಾದ ಬಂಧುವಿಯೋಗದುಃಖವನ್ನು ಶಾಂತಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಹಿರಿಯರಿಂದ ಸದುಪದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದವನು ಉತ್ತಮನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಕರ್ಣನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಇಂದ್ರದತ್ತವಾದ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧಕ್ಕೆ ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ಎದುರುಮಾಡಿ ಪಾಂಡವರು ತಮ್ಮನ್ನುಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ಸರ್ವರೀತಿಯಿಂದಲೂ ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಅವಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು ಬಾಲ್ಯಸ್ನೇಹಿತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದ ದೀನ ಸುದಾಮನು ಶ್ರೀಮಂತನಾದನು. ಆಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸನ್ಮಿತ್ರನನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಬೇಕು.

ಯುದ್ಧಶ್ರಾಂತನಾದ ಬಾಣಾಸುರನನ್ನುಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನಗ್ನಳಾಗಿ ಎದುರು ಬಂದ ಕೋಟವಿಯೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಕಂಡು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸಮರದಿಂದ ವಿಮುಖನಾದನು. ವಿವಸ್ತ್ರಳಾದ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನುನೋಡಬಾರದು.

ಮೂರ್ಛೆ ತಾಳಿದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗಾಗಿ ಸಂಜೀವನೌಷಧಿಯನ್ನು ತರಲು ಶ್ರೀರಾಮನಿಂದ ಆಜ್ಞಪ್ತನಾದ ಹನುಮಂತನು ಇಡೀ ಲೋಕವನ್ನುಸುತ್ತಾಡಿ ಹುಡುಕಿ ತಂದನು. ಸಾಹಸಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನನ್ನೇ ನಿಯೋಗಿಸಬೇಕು.

ಶಕುನಿಪುತ್ರನಾದ ವೃಕಾಸುರನೆಂಬ ಕಪಟಿಯು ರುದ್ರನನ್ನಾರಾಧಿಸಿ ವರಪಡೆದು ಗೌರೀದೇವಿಯನ್ನೇ ಅಪಹರಿಸಲುದ್ಯುಕ್ತನಾದನು. ಸ್ವಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ವಿನಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಧೂರ್ತನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಡಬಾರದು.

ದಶಕಂಠ ರಕ್ಷಿತವಾದ ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ರಾಕ್ಷಸರು ತಮ್ಮ ಗೃಹ-ವಿತ್ತ-ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು. ದುಷ್ಟನಾದ ರಾಜನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಬಾರದು.

ಸುಲಭಕೋಪಿಯಾದ ದುರ್ವಾಸಮುನಿಯು ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ಅಂಬರೀಷನನ್ನು ಶಪಿಸಿ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರದಿಂದ ತಪ್ತನಾದನು. ಅಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೋಪವನ್ನು ತೋರಿಸಿದರೆ ಪರಿಣಾಮವು ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಜನಮೇಜಯನ ಸರ್ಪಯಾಗದ ಭೀತಿಯಿಂದ ಶರಣಾಗತನಾದ ತಕ್ಷಕನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಸಮರ್ಥನಾದರೂ ದೇವೇಂದ್ರನು ಅವನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ತನಗೆ ಕಷ್ಟಬಂದೀತೆಂದು ಶರಣಾಗತನನ್ನುಪೇಕ್ಷಿಸಬಾರದು.

ದೇವಕಿಯ ಸದ್ಯೋಜಾತ ಶಿಶುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಖಡ್ಗಕ್ಕಾಹುತಿ ಕೊಟ್ಟ ಕಂಸನು ಕೆಲವೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾಮಾವಶೇಷನಾದನು. ದುಷ್ಕರ್ಮದ ಫಲವು ಕೂಡಲೇ ಸಿಗುತ್ತದೆ.

ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಶ್ರೀರಾಮನು ಮುನಿ ವ್ರತಧಾರಿಯಾಗಿ ತಾಪಸರನ್ನರ್ಚಿಸುತ್ತಾ ರಾಜ್ಯಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ದುಃಖದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜನರೊಡನೆ ಕಾಲಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ದ್ವಿಜವೇಷಧಾರಿಗಳಾದ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನ ಭೀಮರ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಜರಾಸಂಧನು ಅವರ ಕ್ಷಾತ್ರಚಿಹ್ನೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ಆಕಾರ ದರ್ಶನದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಇಂಗಿತವನ್ನರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಯಾದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವು ಯಾವ ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನೋ ಆ ದಿಕ್ಕಿಗಭಿಮುಖರಾಗಿ ದೇವತೆಗಳು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದುಷ್ಟನಿಗೆ ದೂರದಿಂದಲೇ ವಂದಿಸಬೇಕು.

ಮುನಿಶಾಪದಿಂದ ಭೀತನಾದ ಪರೀಕ್ಷಿತರಾಜನು ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ತಕ್ಷಕನಿಂದ ಕಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟನು. ಮರಣವು ನಿವಾರಿಸಲಶಕ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಸತ್ಯವೆಂದು ತೋರುತ್ತಿರುವ ಜಗತ್ತು ಮಿಥ್ಯವಾದುದೆಂದು ತಿಳಿದ ಜನಕಮಹಾರಾಜನು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೈದಿದನು. ಈ ಜಗತ್ತು ಸ್ವಪ್ನದಂತೆ ಅಸತ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಹಗಲುರಾತ್ರಿಯೆನ್ನದೆ ಅಂತಃಪುರ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅತಿಕಾಮಿಯಾದ ಅಗ್ನಿವರ್ಣನು ಕ್ಷಯರೋಗಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದನು. ವಿಷಯೋಪಭೋಗಗಳು ವಿಷಭೀಷಣಗಳಾಗಿವೆ.

ವೃಷಲೀಪತಿಯೂ ಅತಿಘಾತುಕನೂ ಆಗಿದ್ದ ಬೇಡನು ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ್ದರಿಂದ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯೆಂಬ ಮುನಿವರ್ಯನಾದನು. ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾಗಿದೆ.

ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಕಾಮಿಸಿದ ದುರಾತ್ಮನಾದ ಕೀಚಕನು ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಹತನಾದನು. ಪರಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಬಯಸಬಾರದು.

ಚಕ್ರವ್ಯೂಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ವೀರ ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳು ಹಲವರು ಕೂಡಿ ಕೊಂದರು. ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ರಿಪುಮಂಡಲವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಬಾರದು.

ಪುಷ್ಕರನಿಂದ ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಜ್ಯವುಳ್ಳ ನಳಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಋತುಪರ್ಣನ ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ಗುಪ್ತರೀತಿಯಲ್ಲಿದ್ದನು. ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವನು ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿರಬಾರದು.

ಮೊದಲೊಮ್ಮೆ ಬೇಸರಪಟ್ಟರೂ ಮುಂದೆ ಕ್ಷಾತ್ರಧರ್ಮಕ್ಕನುಸಾರ ವಾಗಿ ಅರ್ಜುನನು ಮಾನ್ಯರಾದ ಗುರುದ್ವಿಜರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು. ಭಯಾವಹವಾಗಿದ್ದರೂ ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಡಬಾರದು.

ಸಮುದ್ರಮಂಥನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಸುಧೆಯನ್ನು ದೇವತೆ ಗಳಿಗೂ ಸುರೆಯನ್ನು ದಾನವರಿಗೂ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುವು ಸಮವಾಗಿ ಹಂಚಿದನು. ಆಯಾಯ ಜನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದುದನ್ನೇ ಕೊಡುವುದೊಳ್ಳೆಯದು.

ಒಕ್ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಯಾದವರು ಮದ್ಯಪಾನದಿಂದ ಮತ್ತರಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಹೊಡೆದಾಡಿಕೊಂಡು ನಾಶಹೊಂದಿದರು. ಮದ್ಯವನ್ನು ಸೇವಿಸದಿರುವುದೇ ಬುದ್ಧಿವಂತನ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ.

ಆಮಂತ್ರಣವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ದಕ್ಷಯಜ್ಞಕ್ಕೈದಿದ ಸತೀದೇವಿಯು ಅವ ಮಾನಿತಳಾಗಿ ಸ್ವದೇಹವನ್ನುಅಗ್ನಿಗಾಹುತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದಳು. ಆಹ್ವಾನಿ ಸಲ್ಪಡದೆ ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗಬಾರದು.

ಯಾದವರಿಂದ ವಧಿಸಲಸಾಧ್ಯನಾದ ಕಾಲಯವನನನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮುಚುಕುಂದನ ಮೂಲಕ ಮೋಸದಿಂದ ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಿದನು. ವಂಚಿಸಿ ಯಾದರೂ ಶತ್ರುವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲೇಬೇಕು.

ಅನೇಕ ಸಾರಿ ತನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಸೋತುಹೋಗಿದ್ದರೂ ಜೀವಂತನಾಗಿ ಉಳಿದ ಜರಾಸಂಧನಿಗೆ ಹೆದರಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಜಲಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದನು. ಶತ್ರುವು ಜಿತನಾಗಿದ್ದರೂ ಸಂದೇಹಕ್ಕಾಸ್ಪದನಾಗಿರುವನು.

ಅಶ್ವಮೇಧ ತುರಗವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಹೋದ ಸಗರ ಸುತರು ಕಪಿಲಮುನಿಯನ್ನು ಕೋಪಗೊಳಿಸಿ ನಾಶಹೊಂದಿದರು. ಶಾಂತ ನಾದ ತಪಸ್ವಿಯನ್ನು ಕೆರಳಿಸಬಾರದು.

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಮುನಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಮೋಹಗೊಂಡು ಊರ್ವಶಿ ಯನ್ನು ಶ್ವಾನದಂತೆ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದನು. ದುರ್ಜಯನಾದ ಕಾಮನಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಹೆದರಲೇಬೇಕು.

"ಮೂರುಲೋಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಶೂರರೆಲ್ಲರೂ ತೃಣಸಮಾನರು, ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಬಲಿಷ್ಠನು!" ಎಂದು ದುರಹಂಕಾರ ತಾಳಿದ ರಾವಣನು ಕಪಿಗಳಿಂದ ಸೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ತನ್ನ ಬಲದಿಂದಾಗಿ ಗರ್ವಪಡದವನೇ ಶೂರನು!

ಮಲತಾಯಿಯ ವಾಗ್ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಹೃತನಾದ ಬಾಲಕ ಧ್ರುವನು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕಠಿಣವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿ ಉನ್ನತವಾದ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು. ಉದ್ಯೋಗಶೀಲನು ಉತ್ತಮಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಸಖಿಯರಿಂದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರಳಾದ 'ಬಲ್ಲವಿ'ಯೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಕಾಂತೆಯು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಏಕಾಂತಭವನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಮಾರ್ಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಲಿದವಳಾಗಿ "ನನ್ನನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗು!" ಎಂದು ಅವನೊಡನೆ ಹೇಳಿದಳು. ಪ್ರಮದೆಯರನ್ನೆಂದಿಗೂ ಅತಿಯಾಗಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಬಾರದು.

ಯುದ್ಧದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನೇ ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಶೃಗಾಲನೆಂಬ ರಾಜನ ಪರುಷವಚನಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನು ನಕ್ಕನು. ಧೂರ್ತರೊಡನೆ ವಾಗ್ವಾದವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು.

ತನಗಾವ ಅಹಿತವನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ಮಿತ್ರನ ಶತ್ರುವೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಶ್ರೀ ರಾಮನು ವಾಲಿಯನ್ನು ಮರದ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಮೋಸದಿಂದ ಕೊಂದನು. ಸ್ನೇಹಿತನ ವೈರಿಯನ್ನು ಶತ್ರುವೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಕುಪಿತನಾದ ಬಲರಾಮನು 'ಹಸ್ತಿನಾವತೀ ಪಟ್ಟಣವನ್ನೇ ಕಿತ್ತು ನದಿಗೆ ಬಿಸಾಡುವೆನೆ'ಂದಾಗ ಕೃಷ್ಣನು ಅವನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದನು. ಕ್ರೋಧಾವಿಷ್ಟನನ್ನು ಉಪಾಯದಿಂದ ಶಾಂತಪಡಿಸಬೇಕು.

ಶಿಷ್ಯರಾದ ರಾಜಕುಮಾರರು ಗರ್ವೋದ್ಧತನಾದ ದ್ರುಪದರಾಜನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿತರಲು ದ್ರೋಣನವನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಬಿಡಿಸಿದನು. ಕ್ಷಮಾಶೀಲನಾದ ಪುರುಷನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿರುವನು.

ತುಂಬಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ದುರುಳ ದುರ್ಯೋಧನನು ಭೀಮನನ್ನು ಪರಿಹಾಸ ಮಾಡಿದುದೇ ಭಾರತ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಮೂಲಹೇತುವಾಯಿತು. ಬೇಕೆಂದೇ ಕೆಣಕಿ ವೈರವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

ತನ್ನ ಪಿತೃಗಳನ್ನುದ್ಧರಿಸಲೆಂದು ಗಂಗಾದೇವಿಯನ್ನು ಭೂಮಿಗಿಳಿಸಿದ ಭಗೀರಥನು ಇತರರನ್ನೂ ಪವಿತ್ರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಸರ್ವಜನಹಿತಕರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ತಾರೆಯನ್ನು ಚಂದ್ರನಪಹರಿಸಲು ಸುರರೊಳಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಮರಕ್ಕಾರಂಭವಾಯಿತು. ಸ್ತ್ರೀಯು ಕಲಹಕ್ಕೆ ಮೂಲಕಾರಣಳಾಗಿರುವಳು.

ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತರಾಜನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ 'ಪೂಜನೀಯಾ' ಎಂಬ ದಾಸಿಯು ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ಅಂಧನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದಳು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೀಚರಿಗೆ ಎಡೆಕೊಡಬಾರದು.

ವಸಿಷ್ಠಮುನಿಯ ಕಾಮಧೇನುವನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಸೆಳೆದೊಯ್ಯಬೇಕೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಪ್ರಯತ್ನವು ನಿಷ್ಫಲವಾಯಿತು. ದುರ್ಲಭವಾದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಟಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ.

ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ ವೈರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಕಲಿಕರ್ಣನನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನನು ಮಿತ್ರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ತನ್ನ ಶತ್ರುವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವವನೊಡನೆ ಮೈತ್ರಿಯನ್ನು ಬೆಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಶತ್ರುಸಂಹಾರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಸಹಾಯಕನಾದ ಕಾಕುತ್ಥ್ಸರಾಜನು ವಾಹನರಹಿತನಾಗಲು, ಇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಗಣಿಸದೆ ವೃಷಭರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಅವನನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡನು. ಕಾರ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಮಾನಾವಮಾನಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸಬಾರದು.

ಅಹಲ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರೇಮಿಸಿದ ದೇವೇಂದ್ರನು ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಗೌತಮನ ಶಾಪದಿಂದ ದ್ವಿನೇತ್ರನಾಗಿದ್ದವನು ಸಹಸ್ರನೇತ್ರನಾದನು. ಸಜ್ಜನರ ಶಾಪವಾದರೂ ಉಪಕಾರವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಬಂದ ರಾವಣನಿಗೆ ಪುಷ್ಪಕವಿಮಾನವನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು, ಕುಬೇರನು ತನ್ನ ಅಲಕಾಪಟ್ಟಣವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅಲ್ಪದಾನದಿಂದ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು.

ಕೌರವರು ಮಗನಾದ ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ಕೊಂದರೂ ಅರ್ಜುನನು ಆ ದುಃಖವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಕಲಿತನದಿಂದ ಕಾದಾಡಿದನು. ಮಿಂಚಿ ಹೋದುದಕ್ಕೆ ಚಿಂತಿಸಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ!

ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಯು ತಿಳುಹಿಸಿದ ತನ್ನ ಭೀಕರ ಭವಿಷ್ಯತ್ತನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ಜನಮೇಜಯನು ದುಃಖಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ನಾಳೆಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಇಂದು ಚಿಂತಿಸುವ ಆಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಸೂರ್ಯ-ಕುಂತಿಯರ ಪುತ್ರನಾದ ಕರ್ಣನು ದುರ್ಯೋಧನನ ಪಕ್ಷ ವನ್ನವಲಂಬಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಲೋಕವು ಅವನನ್ನು ರಾಧೇಯನೆಂದೇ ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿತು. ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಜನನಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತನಾಗಬೇಕು.

ಇತರ ರಾಣಿಯರಿಂದ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯೇ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಪ್ರಿಯಳಾದವ ಳೆಂದು ತಿಳಿದ ನಾರದ ಮುನಿಯು ತಾನು ತಂದ ದಿವ್ಯ ಪುಷ್ಪವನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಪ್ರಭುವಿನ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಹಿತವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾ ದುದು ಭೃತ್ಯನ ಧರ್ಮ.

ಇತರ ಪತ್ನಿಯರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರೋಹಿಣಿಯೊಡನೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಚಂದ್ರನು ದಕ್ಷಶಾಪದಿಂದ ಕ್ಷಯರೋಗಿಯಾದನು. ಬಹುಪತ್ನಿಯರನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡವನು ಏಕರತನಾಗಬಾರದು.

ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿ ಪಾಪನಿರ್ಮುಕ್ತನಾದ ಮಾಂಡವ್ಯನೆಂಬವನನ್ನು ದಂಡಿಸಲು ತೊಡಗಿದ ಯಮನು ಹೀನಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಅನರ್ಹನಾದವನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಬಾರದು.

ರಾತ್ರೆ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸತ್ರಾಜಿತನನ್ನು ದೇವೇಂದ್ರನು ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿಗಾಗಿ ಕೊಂದನು. ಎಚ್ಚರತಪ್ಪಿದವನಂತೆ ನಿದ್ರೆಮಾಡಬಾರದು.

ತನ್ನ ಪುತ್ರರನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನನ್ನು ತಪಸ್ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ದಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೂ ವಸಿಷ್ಠನು ಸೇಡು ತೀರಿಸಲು ಬಯಸಲಿಲ್ಲ. ಕುಲಕ್ಕನುಗುಣವಾದ ಶೀಲವುಳ್ಳವನಾಗಬೇಕು.

ವಿದ್ಯಾದೇವಿಯನ್ನು ವರಿಸಲಿಚ್ಛಿಸಿದ ಕಚನು ಸುರಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾ ಗಿದ್ದರೂ, ವಿನೀತನಾಗಿ ದೈತ್ಯಗುರುವಾದ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯನಿಂದ ಸಂಜೀ ವಿನೀ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡನು. ವಿನಯದಿಂದ ಸ್ವಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

"ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಬಾಲ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರು" ಎಂದು ದ್ರೋಣನು ದ್ರುಪದ ನೊಡನೆ ಹೇಳಲು—"ರಥಿಕರಿಗೆ ಪಾದಚಾರಿಗಳೊಡನೆ ಸ್ನೇಹವಿರುವುದಿಲ್ಲ!" ಎಂದವನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ರಾಜನನ್ನು ಮಿತ್ರನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು ವುದು ಮೂರ್ಖತನ.

ಯದುವಂಶೀಯರು ರಾಜರಾಗಬಾರದೆಂಬ ಯಯಾತಿಯ ಶಾಪ ವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕಂಸನನ್ನು ವಧಿಸಿದ ನಂತರ ಆ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಲಿಲ್ಲ. ಪುರಾತನ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಮೀರ ಬಾರದು.

ಅಸೌಖ್ಯದಿಂದಾಗಿ ರಣದಿಂದ ವಿಮುಖನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಧಿಕ್ಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದುದಲ್ಲದೆ ಅತ್ಯಂತ ಅವಮಾನಿತನಾದನು. ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಬಂದರೂ ಧೀರನಾದವನು ಸಮರವಿಮುಖನಾಗಬಾರದು.

ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿರಿಸಿದ್ದ ಶರಕರ್ತೃವಿನ ಏಕಾಗ್ರತೆಯನ್ನು ಹೊಗಳಿ ದತ್ತಾತ್ರೇಯನು ಅವನಿಗೆ ಆತ್ಮಯೋಗವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದನು. ನೀಚ ನಲ್ಲಿದ್ದ ಸದ್ಗುಣವು ಪ್ರಶಂಸನೀಯವೇ ಆಗಿದೆ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗರಿಯದಂತೆ ಗೋವುಗಳನ್ನಪಹರಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮನು ತಾನೇ ವಂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಮಾಯಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಯಾವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸ ಬಾರದು.

ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಸೇನನು ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಅರಣ್ಯ ದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿರಲು, ಸಿಂಹದಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನು. ಒಬ್ಬನೇ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಬಾರದು.

ಶಿವಲಿಂಗದ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೂ "ಬ್ರಹ್ಮನು ನೋಡಿರುವನೆ"ಂದು ಸಾಕ್ಷಿಹೇಳಿದ ಕಾಮಧೇನು ಶಾಪವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಸುಳ್ಳುಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹೇಳಬಾರದು.

ಅರ್ಜುನನು ಮಗನಾದ ಬಭ್ರುವಾಹನನಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸ ಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಸಂತುಷ್ಟನಾದನಲ್ಲದೆ ನಾಚಿಕೆಪಡಲಿಲ್ಲ. ತಂದೆಯು ಮಗನಿಂದ ಪರಾಜಯವನ್ನೇ ಬಯಸಬೇಕು.

ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಯುದ್ಧದಿಂದಾಗಿ ದುಃಖಗೊಂಡ ಕುಂತಿಯು, ಎಷ್ಟೋ ಸಮಯದಿಂದ ಹಾರೈಸುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಆಕಸ್ಮಾತ್ ಸಂದರ್ಶನವಾದಾಗ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ವ್ಯಸನಗಳನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಮನಸ್ಸಿನ ದುಃಖವನ್ನು ಮಿತ್ರನಲ್ಲಿ ನಿವೇದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ದುಶ್ಯಾಸನನಿಂದ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ದ್ರೌಪದಿಯೂ, ಮೊಸಳೆಯಿಂದ ಸೆಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಗಜೇಂದ್ರನೂ, "ಕೃಷ್ಣ! ಕಾಪಾಡು!" ಎಂದು ಮೊರೆಯಿಡಲು ಅವನು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಉದ್ಧರಿಸಿದನು. ಭೀತನಾದವನಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಶರಣನಾಗಿರುವನು.

ಅದೃಷ್ಟವಶದಿಂದ ವನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿಕ್ಕಿದ ಶುಕ್ರಸುತೆಯನ್ನು ಯಯಾತಿಯು, ತಾನು ಅಸವರ್ಣನಾಗಿದ್ದರೂ ಅಧೀರನಾಗದೆ, ಮದುವೆಯಾದನು. ದೈವವೇ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದರೆ ಹಾನಿಯಿಲ್ಲ.

ಮಾತೆಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ನಾರದನಿಂದ ಹಿತೋಪದೇಶವನ್ನು ಪಡೆದ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಾದನು. ಯಾವಾಗಲೂ ಹಿತೋಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರಬೇಕು.

ಕ್ಷೇಮೇಂದ್ರನ ಚಾರುಚರ್ಯೆ

(ಒಳ್ಳೆಯ ನಡತೆಗಳು)

ಗುಮಾನಿ ಕವಿಯಂತೆ ಕ್ಷೇಮೇಂದ್ರನೆಂಬ ಕವಿಯು ಉಪದೇಶಶತಕವನ್ನು "ಚಾರುಚರ್ಯಾ" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಬರೆದಿರುವನು. ಗುಮಾನಿ ಕವಿಯು ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ಮೊದಲು ಕೊಟ್ಟು ನೀತಿಯನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ್ದರೆ, ಕ್ಷೇಮೇಂದ್ರನು ನೀತಿಯ ಮಾತನ್ನು ಮೊದಲು ಹೇಳಿ ಆ ಮೇಲೆ ಉಚಿತೋದಾಹರಣೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿರುವನು. ವಾಚಕರ ಅವಗಾಹನೆಗಾಗಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ:

ಸ್ವರ್ಗಾಪವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಕಾರಣನೂ ಸತ್ಯಭಾಮಾಪ್ರಿಯನೂ ತ್ರಿಲೋಕಪೂಜ್ಯನೂ ಆದ ಶ್ರೀಕಾಂತನು ಸದಾಚಾರದಂತೆ ಜಯಹೊಂದಲಿ.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಆಲಸ್ಯರಹಿತನಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಎದ್ದೇಳಬೇಕು. ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರಳಿದ ಕಮಲವು ಅಲೌಕಿಕ ಕಾಂತಿ ಸುಗಂಧಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಸನ್ಮಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದಕೂಡಲೇ ಪವಿತ್ರ ಜಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶರೀರವನ್ನು ನಿರ್ಮಲವಾಗಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವೃತ್ರಾಸುರನ ವಧದಿಂದುಂಟಾದ ಪಾಪವನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ದೇವೇಂದ್ರನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸದೆ ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು. ಪರಮೇಶ್ವರ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಾಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದ ಶ್ವೇತನೆಂಬ ಮುನಿಯ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಸೆಳೆದೊಯ್ಯಲು ಯಮನು ಸಮರ್ಥನಾಗಲಿಲ್ಲ

ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತೊಳೆದು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ತೊಡಗಬೇಕು. ಪಾದಶೌಚವಿಹೀನನಾದ ನಳಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಶನಿಹಿಡಿದವನಾಗಿ ಕಷ್ಟವನ್ನನುಭವಿಸಿದನು.

ರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರಬಾರದು. ಮಾಂಡವ್ಯನೆಂಬ ತಪಸ್ವಿಯೊಬ್ಬನು ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ರಾತ್ರಿ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿರಲು ಚೋರನೆಂಬ ಶಂಕೆಯಿಂದ ರಾಜಭಟರಿಂದ ಬಂಧಿತನಾಗಿ ಶೂಲಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು.

ಪರಸ್ತ್ರೀಯನ್ನಾಶಿಸಬಾರದು. ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಡಬಾರದು. ಸೀತಾಪಹಾರ ಮಾಡಿದ ರಾವಣನು ಹತನಾದನು. ಪತ್ನಿಯರಲ್ಲಿ ಅತಿ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿದೂರಥನೆಂಬ ಯಾದವ ಅರಸನು ರಾಣಿಯರಲ್ಲೊಬ್ಬಳಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನು.

ಮದ್ಯವನ್ನೆಂದಿಗೂ ಪಾನಮಾಡಬಾರದು. ಮತ್ತರಾದ ಯಾದವರು ಬುದ್ಧಿಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾ ನಾಶಹೊಂದಿದರು.

ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಬಂದರೂ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಡಬಾರದು. ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ಧರ್ಮರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಚಂಡಾಲನ ದಾಸ್ಯವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಸ್ವಕಾರ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಬಾರದು. ಒಮ್ಮೆ ಅಸತ್ಯವನ್ನಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ನರಕಕ್ಲೇಶವನ್ನು ನೋಡ ಬೇಕಾಯಿತು.

ಸಜ್ಜನ ಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಲ್ಲದೆ ಗುಣಹೀನರಾದ ದುರ್ಜನರ ಸಹವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ರಾಘವನ ಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿದ ವಿಭೀಷ ಣನು ಲಂಕಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದನು.

ತಂದೆತಾಯಿಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸೇವಿಸಿ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಬೇಕು. ಅವರು ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಮಾತೃಶಾಪಹೊಂದಿದ ನಾಗಗಳು ಜನಮೇಜಯನ ಸರ್ಪಯಾಗದಲ್ಲಿ ನಾಶಹೊಂದಿದುವು. ತನ್ನ ಯೌವನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಂದೆಯ ಮುದಿತನವನ್ನು ಪಡಕೊಂಡ ಪುರುವು ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಯಯಾತಿಯಿಂದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾಡ ಲ್ಪಟ್ಟನು.

ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರದ ಅಭಿಲಾಷೆಯಿಂದ ದಾನಮಾಡಿದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವು ಸಿಗಲಾರದು. ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿ ಸೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ಕರ್ಣಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೊಪ್ಪಿಸಿದ ಕರ್ಣನ ದಾನವು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಮನುಷ್ಯನು ಕರುಣಾಮೂರ್ತಿಯೂ ಶರಣಾಗತರಕ್ಷಕನೂ ಆಗಿರ ಬೇಕು. ಕಪೋತದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ತನ್ನ ದೇಹದ ಮಾಂಸವನ್ನು ಹದ್ದಿ ಗೊಪ್ಪಿಸಿದ ಶಿಬಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು.

ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅನುರಾಗ ಮೋಹಗಳಿಂದ ಜಿತನಾದವನು ನಾಶಹೊಂದು ತ್ತಾನೆ. ಪತ್ನೀನಿರ್ಜಿತನಾದ ದಶರಥನು ಪುತ್ರಶೋಕದಿಂದಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥ ನಾದನು.

ಪುರುಷೋಕ್ತಿಗಳು,ತೀಕ್ಷ್ಣ ಬಾಣಪ್ರಹಾರಗಳಿಂದಲೂ ಹೆಚ್ಚು ವೇದನೆ ಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನಾಡಬಾರದು. ಕೌರವರ ಕರ್ಕಶ ವಚನಗಳಿಂದ ಕೋಪಿತನಾದ ಭೀಮಸೇನನು ಕುರುಕುಲವನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡಿದನು.

ತನ್ನ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಪರರಿಗೆ ಕಷ್ಟವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಚಾಡಿ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಾರದು. ಚಾಡಿಹೇಳಿದ ಕಾರಣ ದಿಂದ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರು ಆಗಾಗ್ಗೆ ರಾಹುಗ್ರಹಣ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸು ತ್ತಿರುವರು.

ಬಂಧುಗಳನ್ನು ದೂಷಿಸುವುದೂ, ತ್ಯಜಿಸುವುದೂ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಈಶ್ವರನನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ದಕ್ಷನು ನಾಶಹೊಂದಿದನು.

ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಸ್ತುತಿಮಾಡುವುದು ಉನ್ನತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀರಾಮನ ಭಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಹನುಮಂತನು ಸರ್ವಕಾರ್ಯ ಸಮರ್ಥನಾದನು.

ಲೋಭಿಗಳೂ ಕ್ರೂರರೂ ವಕ್ರಸ್ವಭಾವದವರೂ ಆದ ಜನರನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸತ್ಕಾರಮಾಡಿದ ವಸಿಷ್ಠನ ಧೇನುವನ್ನು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಅಪಹರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು.

ದುಃಖದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕುಗ್ಗದೆ ಧೈರ್ಯತಾಳಬೇಕು. ಅಶ್ವತ್ಥಾ ಮನು ಹತನಾದನೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ದುಃಖಪರವಶನಾದ ದ್ರೋಣನು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡನು.

"ಒಂದಾಣೆ ಮಾಲೆ"ಯಲ್ಲಿ, ಈ ವರೆಗೆ-

— ಕಳೆದ ಒಂಭತ್ತು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ —

- ಏಳು ಏಕಾಂಕ ಪ್ರಹಸನಗಳು
- ಹದಿನಾಲ್ಕು ಕಥಾಸಂಗ್ರಹಗಳು
- ಎರಡು ನಗರಗಳಮಾಹಿತಿಯಪುಸ್ತಕಗಳು
- ಒಂದು ಅರ್ಥಕೋಶ
- ಒಂದು ಔಷಧ ಕೈಪಿಡಿ
- ಒಂದು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಬಂಧ
- ಎರಡು ನೀತಿಪರ ಪುಸ್ತಕಗಳು
- ಮೂರು ಸ್ಥಳಚರಿತ್ರಗಳು
- ಎರಡು ಒಗಟುಗಳ ಸಂಗ್ರಹಗಳು
- ಒಂದು ಮಹೋತ್ಸವ ವಿವರ
- ಎರಡು ನಗು-ಚುಟಕಗಳು

— ಇಷ್ಟು ಬಗೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಇನ್ನೂ ಪ್ರತಿ ಶನಿವಾರ ಒಂದೊಂದು ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಈ ವರೆಗೆ ಮೂವತ್ತಾರು ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ, ಮೂವತ್ತಾರು ಆಣೆಗಳಿಗೆ 'ಒಂದಾಣೆ ಮಾಲೆ'ಯು, ಹೊದಿಕೆ ಕೂಡಿ 808 ಪುಟಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ಚಂದಾದಾರರಾಗಲು, ಅಥವಾ ಏಜನ್ಸಿ ಪಡೆಯಲು, ಇಲ್ಲವೇ ಜಾಹೀರಾತು ಕೊಡಲು, — ಈ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯಿರಿ:

ಒಂದಾಣೆಮಾಲೆ, ಪ್ರಭಾತ ಆಫೀಸು, ರಥಬೀದಿ, ಮಂಗಳೂರು—1.

Edited, Printed and Published by K. V. Shenoy
at The Prabhat Printers, Ltd., Mangalore-1.